NORAKSTS

Lieta Nr.A42 7103 09
143/AA43-0692-12/18

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2012.gada 21.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja A.Šteinberga,
tiesneši K.Berķis un M.Birzgalis,

piedaloties pie administratīvās atbildības sauktās personas akciju sabiedrības „Air Baltic Corporation" pārstāvim *U.K.* un Valsts robežsardzes pārstāvei *B.A.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu par akciju sabiedrības „Air Baltic Corporation" (reģistrācijas numurs 40003245752) saukšanu pie administratīvās atbildības pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 114.^{2}panta sakarā ar akciju sabiedrības „Air Baltic Corporation" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 14.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts robežsardzes priekšnieka (turpmāk – Robežsardze) 2009.gada 4.februāra lēmumu Nr.48 (turpmāk – Lēmums) atstāts negrozīts Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldes 2008.gada 26.novembra lēmums Nr.829-900-AA029237 (turpmāk – Pārvaldes lēmums), ar kuru AS „Air Baltic Corporation" (turpmāk – Sabiedrība) piemērots naudas sods Ls 6800 apmērā (Ls 1700 par katru atvesto personu) par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 114.^{2}pantā minētā pārkāpuma izdarīšanu.

Lēmumā konstatēts, ka 2008.gada 21.novembrī Sabiedrība ar reisu BT-421 (Kišiņeva – Rīga) uz Latvijas Republiku atveda četrus Moldovas pilsoņus *D.I., M.T., G.A.* un *D.A.* (turpmāk arī – Personas), kuri mēģināja šķērsot Latvijas Republikas valsts robežu lidostas „Rīga" robežkontroles punktā un robežpārbaudes laikā uzrādīja Moldovas pilsoņu pases Nr.*/pases numurs/* (*D.I.*), Nr.*/pases numurs/* (*M.T.*), Nr.*/pases numurs/* (*G.A.*) un Nr.*/pases numurs/* (*D.A.*) bez derīgas vīzas ieceļošanai Latvijas Republikā. Personām bija Polijas izsniegtas „D" kategorijas vīzas. Ar minētajām vīzām personas jau bija iebraukušas Šengenas valstī, ko apliecina spiedogu nospiedumi pasēs.

Lēmumā secināts, ka Sabiedrība pārkāpa Imigrācijas likuma 21.panta pirmo daļu un saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr.539/2001 (2001.gada 15.marts), ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru pilsoņiem, šķērsojot

dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru pilsoņiem šī prasība neattiecas (turpmāk – Regula Nr.539/2001) 1.panta 1.punktu Moldovas pilsoņi ir pakļauti vīzu režīma prasībām.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, Sabiedrība vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par Lēmuma atcelšanu.

Pieteikumā norādīti šādi apsvērumi.

[2.1] Personām bija Polijas „D" kategorijas daudzreizējās vīzas un visi nepieciešamie ceļošanas dokumenti. Personas plānoja aizlidot uz Poliju no Latvijas Republikas, bet no Kišiņevas nav tiešā reisa uz Poliju. Sabiedrība par saviem līdzekļiem ir aizsūtījusis personas uz valsti, kur viņām tika garantēta ieceļošana.

[2.2] Sabiedrības lidmašīnu apkalpošanas kārtību Kišiņevas starptautiskajā lidostā nosaka noslēgtais Standarta līgums par zemes operāciju apkalpošanu (turpmāk – Līgums), kura Pielikuma B 1.punktā ir noteikts, ka tam pilnībā piemērojami 2004.gadā Starptautiskās gaisa transporta asociācijas izdotā Līguma par zemes operāciju apkalpošanu un tā Pielikuma A noteikumi (turpmāk – SGHA līgums) tā, it kā tie būtu pilnībā ietverti minētajā Līgumā; Pielikuma A 2.2.4.punkts noteic, ka lidostas darbinieki pārbauda aviopasažieru ceļošanas dokumentus - pases, vīzas un citus nepieciešamos dokumentus, bet neuzņemas par to nekādu atbildību. Tādējādi Sabiedrībai nav nekādu iespēju pārbaudīt, vai pasažierim ir ieceļošanai Latvijas Republikā nepieciešamie dokumenti, ne pasažierim reģistrējoties lidojumam, ne pasažierim atstājot izlidošanas terminālu, jo saskaņā ar minēto SGHA līgumu to uzņemas lidostas darbinieki. Sabiedrībai nav iespēju arī regresa kārtībā piedzīt Valsts robežsardzes uzliktos naudas sodus no Kišiņevas lidostas, jo to neatļauj SGHA līgums. Praktiski nav iespējams pārbaudīt, vai pasažierim ir ieceļošanai Latvijas Republikā nepieciešamie dokumenti, ne pasažierim iekāpjot lidmašīnā, ne lidojuma laikā.

[2.3] Līgumus ar atsauci uz Starptautiskās gaisa transporta asociācijas izdotajiem Līgumiem par zemes operāciju apkalpošanu Sabiedrība ir noslēgusi ar gandrīz visām lidostām, uz kurām lido Sabiedrības lidmašīnas. Tas liecina, ka tāda ir vispārpieņemtā starptautisko lidojumu prakse. Sabiedrībai atliek vienīgi paļauties uz to, ka Kišiņevas lidostas darbinieki, pārbaudot pasažieru dokumentus reģistrācijas brīdī, pildīs savus pienākumus ar pienācīgu rūpību. Kišiņevas lidostas darbinieki pārliecinājās, ka pasažieriem ir derīga pase un Polijas izdota „D" kategorijas vīza, un nepievērsa uzmanību tam, ka pasažieri šīs vīzas jau bija izmantojuši.

[2.4] Robežsardzes secinājumi vērtējami kā formāli atbilstoši tiesību normām. Robežsardzes lēmumi ir pretrunīgi, jo citos gadījumos ar Valsts robežsardzes priekšnieka lēmumu personai tikusi izsniegta vīza un atļauts ieceļot Latvijas Republikā, savukārt Sabiedrībai tika izteikts mutvārdu aizrādījums. Savukārt šajā lietā iestāde uzlika Ls 1700 naudas sodu par katru pasažieri, tādējādi pārkāpjot vienlīdzības principu.

[3] Robežsardze tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pieteikumu neatzīst.

Robežsardze uzskata, ka Sabiedrībai piemērotais sods ir samērīgs ar izdarīto pārkāpumu, tādējādi Lēmums ir tiesisks.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 14.februāra spriedumu Sabiedrības pieteikums noraidīts.

Spriedums motivēts šādi.

[4.1] Tiesa konstatē šādus lietas faktiskos apstākļus, par kuriem lietā nav strīda.

[4.1.1] *D.I.*, dzimis */dzimšanas datums/*, pase Nr*./pases numurs/*, 2008.gada 6.martā Polijā izsniegta daudzkārtējā „D" kategorijas vīza, vīzas derīguma termiņš – 2009.gada 14.janvāris.

[4.1.2] *M.T.*, dzimis */dzimšanas datums/*, pase Nr*./pases numurs/*, 2008.gada 5.martā Polijā izsniegta daudzkārtējā „D" kategorijas vīza, vīzas derīguma termiņš –2009.gada 14.janvāris.

[4.1.3] *G.A.*, dzimis */dzimšanas datums/*, pase Nr*./pases numurs/*, 2008.gada 5.martā Polijā izsniegta daudzkārtējā „D" kategorijas vīza, vīzas derīguma termiņš –2009.gada 14.janvāris.

[4.1.4] *D.A.*, dzimis */dzimšanas datums/*, pase Nr*./pases numurs/*, 2007.gada 17.jūlijā Polijā izsniegta daudzkārtējā „D" kategorijas vīza, vīzas derīguma termiņš – 2008.gada 9.jūlijs.

[4.1.5] 2008.gada 21.novembrī sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols AA Nr.029237, kurā norādīts, ka 2008.gada 21.novembrī plkst.18.10 Sabiedrība ar reisu BT-421 (Kišiņeva – Rīga) uz Latvijas Republiku atveda četrus Moldovas pilsoņus *D.I.*, dzimis */dzimšanas datums/*, pase Nr*./pases numurs/*, *D.A.*, dzimis */dzimšanas datums/*, pase Nr*./pases numurs/*, *G.A.*, dzimis */dzimšanas datums/*, pase Nr*./pases numurs/*, *M.T.*, dzimis */dzimšanas datums/*, pase Nr*./pases numurs/*, bez derīgas ieceļošanas vīzas.

[4.1.6] 2008.gada 24.novembra paskaidrojumā pieteicēja pārstāve Laila Ozola norāda, ka Sabiedrība nožēlo izdarīto pārkāpumu.

[4.1.7] Robežsardzes Rīgas pārvaldes lidostas „Rīga" inspektori *N.P.*, *M.D.*, *I.K.* snieguši ziņojumus.

[4.2] Lēmums pamatots ar Imigrācijas likuma 21.panta pirmo daļu, kas noteic, ka pārvadātājs pārliecinās par to, ka ārzemniekam, kuru tas pārvadā, ir ieceļošanai Latvijas Republikā nepieciešamie dokumenti. Arī likuma „Par aviāciju" 112.panta pirmā daļa noteic, ka gaisa kuģa ekspluatants ir atbildīgs par to, lai no ārvalstīm uz Latvijas Republiku vai no Latvijas Republikas uz ārvalstīm netiktu pārvadātas personas bez ieceļošanai attiecīgajā valstī derīgiem dokumentiem.

Atbildība par šo noteikumu pārkāpumu paredzēta LAPK $114.^{2}$pantā, kas noteic, ka par tādu valstu pilsoņu pārvadāšanu, kuras nav Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstis, no šīm valstīm uz Latvijas Republiku, ja minētajām personām nav Latvijas Republikas valsts

robežas šķērsošanai nepieciešamo ceļošanas dokumentu un ja to veicis pārvadātājs ar jūras, gaisa vai sauszemes transportu, – uzliek naudas sodu fiziskajām vai juridiskajām personām no tūkstoš septiņsimt latiem līdz divtūkstoš astoņsimt latiem par katru pārvadāto personu.

Lietā ir noskaidrojams, kādi dokumenti ir atzīstami par Latvijas Republikas valsts robežas šķērsošanai nepieciešamajiem ceļošanas dokumentiem.

[4.3] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr.562/2006 (2006.gada 15.marts), ar kuru ievieš Kopienas Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (turpmāk – Regula Nr.562/2006) 5.pants noteic, ka attiecībā uz uzturēšanos, kas nav ilgāka par trim mēnešiem sešu mēnešu laikā, uz trešo valstu valstspiederīgajiem attiecas šādi ieceļošanas noteikumi: a) viņiem ir derīgs ceļošanas dokuments vai dokumenti, kas dod tiesības šķērsot robežu; b) viņiem ir derīga vīza, ja tā vajadzīga saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr.539/2001 (2001.gada 15.marts), ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru pilsoņiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru pilsoņiem šī prasība neattiecas, izņemot gadījumus, ja viņiem ir derīga uzturēšanas atļauja (..).

Regulas Nr.539/2001 1.pants noteic, ka šīs regulas I pielikuma sarakstā minēto trešo valstu pilsoņiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzai. Pirmajā pielikumā ir norādīta arī Moldova.

Saskaņā ar Imigrācijas likuma 4.panta pirmās daļas 1. un 2.punktu ārzemnieks ir tiesīgs ieceļot un uzturēties Latvijas Republikā, ja viņam vienlaikus citastarpā ir derīgs ceļošanas dokuments un ir derīga vīza, uzturēšanās atļauja, Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja uzturēšanās atļauja Latvijas Republikā, Savienības pilsoņa ģimenes locekļa uzturēšanās atļauja vai — ārzemniekam, kurš ārvalstī saņēmis jaunu ceļošanas dokumentu, — iepriekšējais ceļošanas dokuments ar derīgu uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā.

Padomes Regulas (EK) Nr.1091/2001 (2001.gada 28.maijs) par brīvu pārvietošanos ar ilgtermiņa vīzām (turpmāk – Regula Nr.1091/2001) preambulas 2.punkts noteic, ka ir jāveic pasākumi, lai veicinātu dalībvalstu ilgtermiņa vīzu turētāju brīvu pārvietošanos līdz uzturēšanās atļauju izdošanai, nosakot, ka šādas vīzas, kas pašlaik ļauj to turētājiem tikai vienreiz šķērsot citu dalībvalstu teritorijas, lai sasniegtu tās valsts teritoriju, kura izdeva vīzu, vienlaicīgi ir derīgas kā vienotas īstermiņa vīzas, ar nosacījumu, ka pieteikuma iesniedzēji izpilda ieceļošanas un apmešanās nosacījumus, kas noteikti 1985.gada 14.jūnija Konvencijā par Šengenas Līguma īstenošanu, ko parakstīja 1990.gada 19.jūnijā Šengenā. Šīs regulas 1.pants paredz Konvencijas par Šengenas Līguma īstenošanu 18.pantu aizstāt ar 18.pantu citā redakcijā, kas noteic, ka uzturēšanās termiņam, kas pārsniedz trīs mēnešus, vajadzīgas dalībvalsts vīzas, ko izdod kāda no dalībvalstīm saskaņā ar šīs valsts tiesību aktiem. Uz laiku, kas nepārsniedz trīs mēnešus no sākotnējās spēkā esamības dienas, šādas vīzas ir vienlaicīgi derīgas kā

vienotas īstermiņa vīzas, ar nosacījumu, ka tās ir izdotas saskaņā ar kopīgiem nosacījumiem un kritērijiem, kas pieņemti saskaņā vai atbilstoši attiecīgajiem 1.iedaļas 3.nodaļas noteikumiem, un ka to turētāji izpildījuši visus 5.panta 1.punkta a), c), d) un e) apakšpunktā minētos ieceļošanas nosacījumus. Citādi šādas vīzas to turētājiem ļauj vienīgi šķērsot citu dalībvalstu teritorijas, lai nokļūtu tās dalībvalsts teritorijā, kas izdeva vīzu, ja vien turētāji neizpilda 5.panta 1.punkta a), d) un e) apakšpunktā minētos ieceļošanas nosacījumus vai neatrodas to dalībvalstu meklēto personu sarakstos, kuru teritorijas viņi vēlas šķērsot. Savukārt 2.pants paredz Kopīgās konsulārās instrukcijas I daļas 2.2.nodaļu aizstāt ar nodaļu par ilgtermiņa vīzām redakcijā, kas noteic, ka uzturēšanās termiņam, kas pārsniedz trīs mēnešus, vajadzīgas dalībvalsts vīzas, ko izdod kāda no dalībvalstīm saskaņā ar šīs valsts tiesību aktiem.

Tomēr uz laiku, kas nepārsniedz trīs mēnešus no sākotnējās spēkā esamības dienas, šādas vīzas ir vienlaicīgi derīgas kā vienotas īstermiņa vīzas, ar nosacījumu, ka tās ir izdotas saskaņā ar kopīgiem nosacījumiem un kritērijiem, kas pieņemti saskaņā vai atbilstoši attiecīgajiem 1.iedaļas 3.nodaļas noteikumiem Konvencijā par Šengenas Līguma īstenošanu, un ka to turētāji izpildījuši visus 5.panta 1.punkta a), c), d) un e) apakšpunktā minētos un šo norādījumu IV daļā iekļautos ieceļošanas nosacījumus. Citādi šādas vīzas to turētājiem ļauj vienīgi šķērsot citu Līgumslēdzēju Pušu teritorijas, lai nokļūtu tās dalībvalsts teritorijā, kas izdeva vīzu, ja vien turētāji neizpilda Konvencijas par Šengenas Līguma īstenošanu 5.panta 1.punkta a), d) un e) apakšpunktā minētos ieceļošanas nosacījumus vai neatrodas to dalībvalstu meklēto personu sarakstos, kuru teritorijas viņi vēlas šķērsot.

Padomes Lēmuma (2001.gada 28.maijs), ar ko Kopīgās konsulārās instrukcijas V un VI daļu un 13. pielikumu, kā arī Kopīgās rokasgrāmatas 6.a pielikumu koriģē attiecībā uz ilgtermiņa vīzām, kas vienlaikus derīgas kā īstermiņa vīzas (2001/420/EK) 2.punkts noteic, ka gadījumos, kad valsts izsniedza ilgtermiņa vīzu, kas vienlaikus derīga kā īstermiņa vīza, tā vīzā tiek attēlota – „D + C”.

Arī Eiropas Komisija 2009.gada 27.februāra priekšlikumā Eiropas parlamenta un padomes regulai, ar kuru groza Šengenas Līguma īstenošanas konvenciju un Regulu (EK) Nr. 562/2006 attiecībā uz personu ar ilgtermiņa uzturēšanās vīzām pārvietošanos (COM(2009) 91 galīgā redakcija, 2009/0028 (COD)) ir norādījusi, ka šo priekšlikumu mērķis ir atvieglot to trešo valstu valstspiederīgo pārvietošanos Šengenas zonā bez iekšējām robežām, kuri kādā no dalībvalstīm uzturas legāli uz šīs dalībvalsts izsniegtas ilgtermiņa uzturēšanās “D” vīzas pamata. Saskaņā ar pašreizējo Šengenas *acquis* trešās valsts valstspiederīgais, kuram ir valsts ilgtermiņa uzturēšanās vīza (“D vīza”) laikposmam, kas pārsniedz trīs mēnešus, drīkst uzturēties tikai tās dalībvalsts teritorijā, kura izdevusi vīzu, un saskaņā ar 18.pantu Šengenas Līguma īstenošanas konvencijā (Šengenas konvencija), kurā grozījumi izdarīti ar Regulu 1091/2001, drīkst tranzītā šķērsot citu dalībvalstu teritorijas, tikai lai nonāktu valstī, kura izdevusi vīzu. Tādējādi saskaņā ar pašreizējiem Kopienas tiesību aktiem D vīzas turētāji savas uzturēšanās laikā

nedrīkst ceļot uz citām dalībvalstīm un nedrīkst ceļot tranzītā caur citām dalībvalstīm, atgriežoties uz savu izcelsmes valsti, jo tas nav paredzēts Šengenas konvencijā. Iepriekš minētā Šengenas konvencijas noteikuma redakcijas pamatā ir procedūra, kuru dalībvalstis tobrīd parasti piemēroja, saskaņā ar kuru „D" vīzas tika pārvērstas uzturēšanās atļaujās pēc ierašanās šo valstu teritorijā. Pamatojoties uz šādu uzturēšanās atļauju, trešo valstu valstspiederīgie var pārvietoties Šengenas zonā. Šā iemesla dēļ Šengenas konvencijas noslēgšanas laikā dalībvalstis neuzskatīja par nepieciešamu reglamentēt pārvietošanos un atgriešanās ceļojumu uz „D" vīzas pamata vai otrreizēju tranzītu uz dalībvalsti, kura izsniegusi „D" vīzu.

Tādējādi, ja personai ir izsniegta "D" kategorijas vīza, tā drīkst tikai vienreiz šķērsot citas Šengenas dalībvalsts teritoriju, lai nokļūtu tās dalībvalsts teritorijā, kas izdeva vīzu, neatkarīgi no tā, vai vīza ir vienreizēja vai daudzkārtēja.

[4.4] Kā redzams no lietas materiāliem, tad Moldovas pilsoņiem *D.I.*, *M.T.*, *G.A.* un *D.A.* Polijas izsniegtajās „D" kategorijas vīzās bija iespiesti tikai spiedogi „PL", kas norāda uz to, ka robeža vairākkārt ir šķērsota pa tiešo, t.i., nebraucot tranzītā. Līdz ar to tiesas ieskatā nav pamata apgalvot, ka daudzkārtējā „D" kategorijas vīza jau vienu reizi tranzītā būtu tikusi izmantota. Taču no lietas materiāliem neizriet, ka šo Moldovas pilsoņu mērķis bija tranzītā šķērsot Latvijas teritoriju, lai nokļūtu vīzas izdevējvalsts teritorijā, t.i., Polijā. Lietā nav pierādījumu, piemēram, lidmašīnas biļešu līdz kādai no Polijas lidostām vai darba līgumu ar kādu no Polijas uzņēmumiem, kas varētu liecināt par mērķi nokļūt vīzas izdevējvalstī. Savukārt „D" kategorijas vīza nav paredzēta ceļošanai pa Šengenas dalībvalstīm. Līdz ar to ir atzīstams, ka Sabiedrība šajā gadījumā pārvadāja personas, kurām nebija ieceļošanai Latvijā derīgu dokumentu.

Turklāt, kā redzams no lietas materiāliem, *D.A.* vīzas derīguma termiņš bija beidzies jau 2008.gada 9.jūlijā.

[4.5] Tiesa noraida kā nepamatotu Sabiedrības iebildumu, ka Sabiedrība savu pienākumu izpildīja, noslēdzot līgumu ar Kišiņevas lidostu.

[4.6] Tiesa kritiski vērtē Sabiedrības iebildumus par to, ka aviopārvadātājs praktiski nevar izpildīt likuma normas. Pieteicējs nav norādījis nevienu ticamu argumentu, kāpēc pirms iekāpšanas lidmašīnā pārvadātāja vai lidostas darbinieki nevarētu pārbaudīt ceļošanas dokumentus.

[4.7] Sabiedrība norāda, ka tiek pārkāpts vienlīdzības princips, jo citās līdzīgās lietās pieteicēja no atbildības atbrīvota, izsakot mutvārdu aizrādījumu. Tiesas rīcībā nav informācijas, vai konkrētajā gadījumā ir pastāvējuši īpaši apstākļi, kāpēc ir pieņemts šāds lēmums. Saskaņā ar Imigrācijas likuma 16.panta ceturto daļu pārvaldes priekšnieks, Robežsardzes priekšnieks, Konsulārā departamenta direktors vai viņu pilnvarotas amatpersonas var pieņemt lēmumu izsniegt vīzu ārzemniekam, pastāvot šā panta pirmajā daļā minētajiem nosacījumiem, ja tas atbilst starptautiskajām tiesību normām, Latvijas valsts interesēm vai ir saistīts ar nepārvaramu varu vai humāniem apsvērumiem. Tomēr, pat ja šādi gadījumi ir bijuši, tie nedod

pamatu paļauties, ka arī citos gadījumos iestādei būtu jārīkojas līdzīgi. Vienlīdzības princips nav īstenojams, pārkāpjot tiesiskuma principu, t.i., ja konkrētajos tiesiskajos un faktiskajos apstākļos ir konstatēts, ka Sabiedrība ir pārkāpusi LAPK, tad iepriekš pieņemts lēmums nevar kalpot par pamatu tam, lai Sabiedrība varētu prasīt arī turpmāk attiecībā uz Sabiedrību pieņemt lēmumus, neievērojot tiesību normās noteiktās prasības.

Arī tas, ka Sabiedrība ir sodīta daudzas reizes un tas nav atturējis no līdzīgu pārkāpumu izdarīšanas, nav atzīstams par pamatu personas atbrīvošanai no soda.

[4.8] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus, atzīst, ka ar lietā esošajiem pierādījumiem, jo īpaši ar administratīvā pārkāpuma protokolu, vīzu kopijām, dienesta ziņojumiem un pašas Sabiedrības paskaidrojumiem, ir pierādīts, ka 2008.gada 21.novembrī Sabiedrība ar reisu BT-421 (Kišiņeva – Rīga) uz Latvijas Republiku atveda četrus Moldovas pilsoņus *D.I., M.T., G.A.* un *D.A.*, kuri mēģināja šķērsot Latvijas Republikas valsts robežu lidostas „Rīga" robežkontroles punktā bez derīgiem ieceļošanas dokumentiem Latvijas Republikā, jo Polijas izsniegtās „D" kategorijas vīzas nav izmantojamas ceļošanai, turklāt *D.A.* vīzas derīguma termiņš bija beidzies jau 2008.gada 9.jūlijā.

Tādējādi Sabiedrība ir izdarījusi administratīvo pārkāpumu, par kuru paredzēta administratīvā atbildība LAPK 114.^{2}pantā.

[4.9] Tiesa atzīst, ka, pastāvot atbildību mīkstinošam apstāklim (vainīgais vaļsirdīgi nožēlojis izdarīto) un pastiprinošam apstāklim (gada laikā atkārtoti izdarīts līdzīgs pārkāpums), naudas sods Ls 1700 par katru pārvadāto personu, kas ir noteikts panta sankcijā paredzētajā minimālajā apmērā, ir atzīstams par samērīgu un pārkāpumam atbilstošu.

[5] Par Administratīvas rajona tiesas 2011.gada 14.februāra spriedumu Sabiedrība iesniedza apelācijas sūdzību, pamatojot to ar šādiem apsvērumiem.

[5.1] Pārkāpumu ir iespējams atzīt par maznozīmīgu un izbeigt administratīvo lietu, Sabiedrībai izsakot mutvārdu aizrādījumu.

[5.2] Ar Eiropas Parlamenta Regulu Nr.265/2010 (2010.gada 25.marts) ir grozīta Šengenas konvencija. Šobrīd Šengenas konvencijas 21.panta otrās daļas „a" punkts paredz, ka tiesības brīvi pārvietoties attiecas arī uz ārvalstniekiem, kuriem ir kādas dalībvalsts izsniegta derīga ilgtermiņa vīza. Ņemot vērā šos grozījumus un tiesu praksi līdzīgās lietās, Sabiedrība uzskata, ka pārkāpums ir atzīstams par maznozīmīgu.

[6] Robežsardze paskaidrojumos par apelācijas sūdzību norāda, ka, ņemot vērā Regulu Nr.265/2010 un tiesu praksi līdzīgās lietās, konkrētajā lietā būtu iespējams piemērot LAPK 21.panta regulējumu.

[7] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis apelācijas sūdzību uzturēja un lūdza pārkāpumu atzīt par maznozīmīgu un izbeigt administratīvo lietu, Sabiedrībai izsakot mutvārdu aizrādījumu.

Iestādes pārstāve atzina, ka konkrētajā gadījumā ir piemērojams LAPK 21.pants attiecībā uz personām, kurām bija derīga ilgtermiņa vīza.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir daļēji pamatota.

[9] Lietā nav strīda par lietas faktiskajiem apstākļiem, kā arī par pārkāpuma brīdī spēkā esošo tiesisko regulējumu.

Pirmās instances tiesa [4.1.-4.8.] pareizi secinājusi, ka pieteicēja ir izdarījusi administratīvo pārkāpumu, par kuru paredzēta administratīvā atbildība LAPK $114.^{2}$pantā, par ko lietā strīda nav.

Vienlaikus apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa nav pilnībā pareizi novērtējusi LAPK 21.panta piemērošanas pamatu lietā.

[10] Apgabaltiesa konstatē, ka ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) Nr.265/2010 (2010.gada 25.marts), ar kuru Šengenas nolīguma īstenošanas konvenciju un Regulu (EK) Nr. 562/2006 groza attiecībā uz tādu personu pārvietošanos, kurām ir ilgtermiņa vīzas (turpmāk – Regula Nr.265/2010), kas stājusies spēkā 2010.gada 5.aprīlī, Šengenas konvencija citastarp tikusi papildināta ar 21.panta 2.punkta „a" apakšpunktu, kas noteic: „Tiesības brīvi pārvietoties, kas ir paredzētas 1.punktā, attiecas arī uz ārvalstniekiem, kuriem ir kādas dalībvalsts izsniegta derīga ilgtermiņa vīza, kā paredzēts 18.pantā."

No Regulas Nr.265/2010 preambulas izriet, ka grozījumi nepieciešami tāpēc, lai novērstu iepriekš pastāvējušās juridiskās un praktiskās situācijas būtisko negatīvo ietekmi uz to trešo valstu valstspiederīgo brīvu pārvietošanos Šengenas zonā, kuri dalībvalstī uzturas likumīgi ar ilgtermiņa vīzu. Atzīts, ka, lai novērstu problēmas, ar kurām saskaras trešo valstu valstspiederīgie, kas kādā dalībvalstī uzturas ar ilgtermiņa vīzām, uz šīm vīzām būtu jāattiecina līdzvērtības princips ar uzturēšanās atļaujām. Attiecībā uz ilgtermiņa vīzas turētāja brīvu pārvietošanos Šengenas zonā šādai vīzai vajadzētu būt tādai pašai ietekmei kā uzturēšanās atļaujai.

[11] Ar Lēmumu Sabiedrībai ir piemērots naudas sods Ls 1700 par katru atvesto personu, kopā Ls 6800, par LAPK $114.^{2}$pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu. Lēmums pamatots ar Imigrācijas likuma 21.panta pirmo daļu, kas noteic, ka pārvadātājs pārliecinās par to, ka ārzemniekam, kuru tas pārvadā, ir ieceļošanai Latvijas Republikā nepieciešamie dokumenti.

Izvērtējot Imigrācijas likuma mērķi, proti, noteikt ārzemnieku ieceļošanas, uzturēšanās, tranzīta, izceļošanas un aizturēšanas kārtību, kā arī kārtību, kādā ārzemniekus tur apsardzībā Latvijas Republikā un izraida no tās, lai nodrošinātu starptautiskajām tiesību normām un Latvijas valsts

interesēm atbilstošas migrācijas politikas īstenošanu, Administratīvā apgabaltiesa nekonstatē, ka Sabiedrības pieļautais pārkāpums attiecībā uz Moldovas pilsoņu *D.I.*, *M.T.* un *G.A.*, kuriem bija Polijas izsniegtas derīgas „D" kategorijas vīzas, pārvadāšanu, ņemot vērā [10] norādīto, konkrētajā gadījumā būtu radījis kādu esošu vai potenciālu apdraudējumu vai risku Latvijas valsts migrācijas politikas interesēm.

Kaut arī LAPK 114.^{2}panta sastāvs konstruēts kā formāls administratīvā pārkāpuma sastāvs, proti, šīs normas sastāvs satur tikai tādas pazīmes, kas raksturo pašu prettiesisko darbību neatkarīgi no kaitīgo seku iestāšanās fakta, apgabaltiesas ieskatā konkrētajā gadījumā iespējamās sekas ir vērtējamas un ņemamas vērā, lai varētu novērtēt izdarītā pārkāpuma raksturu, kas savukārt ir viens no nepieciešamajiem apstākļiem, kas noskaidrojams, uzliekot sodu.

Ņemot vērā iepriekš konstatētos lietas apstākļus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Sabiedrības pieļautais pārkāpums attiecībā uz Moldovas pilsoņu *D.I.*, *M.T.* un *G.A.* pārvadāšanu ir atzīstams par formālu, proti, tādu, kas gan atbilst visām LAPK 114.^{2}pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāva pazīmēm, taču pēc sava rakstura nav radījis būtisku apdraudējumu ar likumu aizsargātajām valsts migrācijas politikas interesēm, jo īpaši ievērojot, ka ar Regulu Nr.265/2010 pēc būtības noteiktie ierobežojumi brīvi pārvietoties ar vienā dalībvalstī izsniegtu ilgtermiņa vīzu ir atzīti par nesamērīgiem.

LAPK 21.panta pirmā daļa noteic, ja izdarītais administratīvais pārkāpums ir maznozīmīgs, institūcija (amatpersona), kas pilnvarota izlemt lietu, var atbrīvot pārkāpēju no administratīvās atbildības un aprobežoties ar mutvārdu aizrādījumu.

Ņemot vērā iepriekš izdarītos secinājumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas izdarīto administratīvo pārkāpumu norādītajā daļā iespējams atzīt par maznozīmīgu. Tas atbilst arī Administratīvās apgabaltiesas praksei lietās ar līdzīgiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem *(skat. Administratīvās apgabaltiesas 2012.gada 5.marta spriedumu lietā Nr.A42509409)*.

Konkrētajā gadījumā arī apstāklis, ka par pārkāpumu ir paredzēts būtisks naudas sods, neizslēdz iespēju atzīt pārkāpumu par maznozīmīgu.

Šajā sakarā Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ir norādījis, ka nevar piekrist, ka pārkāpuma atzīšana par maznozīmīgu varētu būt atkarīga no pārkāpuma sankcijas. Tādā gadījumā būtu jāatzīst, ka pārkāpums, par kuru ir paredzēta ievērojama sankcija, nevar būt maznozīmīgs un ka pārkāpējs tādējādi nevar tikt atbrīvots no administratīvās atbildības, kaut arī citi apstākļi liecina par pārkāpuma maznozīmīgumu. Tāds nav bijis likumdevēja mērķis. Gluži otrādi – likumdevēja paredzētā iespēja atbrīvot pārkāpēju no administratīvās atbildības maznozīmīga pārkāpuma gadījumā ir viens no veidiem, kā iestāde un tiesa var panākt samērīguma principa ievērošanu. Savukārt atziņa, ka noteiktu kategoriju lietās samērīguma principa ievērošana būtu ierobežota, ir pretrunā ar minēto likumdevēja mērķi (*sk. 2008.gada 16.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-*

480/2008 10.punktu; 2008.gada 22.oktobra lēmuma lietā Nr.SKA-651/2008 12.punktu).

Tā kā tiesa atbrīvo pieteicēju no administratīvās atbildības, aprobežojoties ar mutvārdu aizrādījumu, tad, pamatojoties uz LAPK 275.panta trešo daļu un 286.[11]panta otrās daļas 3.punktu, apgabaltiesa atceļ Lēmumu norādītajā daļā un izbeidz lietvedību lietā.

[12] Savukārt attiecībā uz Moldovas pilsoņa *D.A.*, kura vīzas derīguma termiņš bija beidzies jau 2008.gada 9.jūlijā, pārvadāšanu, apgabaltiesas ieskatā, pārkāpumu nevar atzīt par maznozīmīgu, jo apstākļi liecina par to, ka minētā pasažiera dokumentu pārbaude ir notikusi bez pienācīgās rūpības.

D.A. savam izvēlētajam ceļošanas maršrutam un nepieciešamībai ieceļot Latvijā bez derīgas vīzas robežpārbaudes laikā iestādē nenodrošināja pierādījumus, uz kuru pamata iestāde būtu tiesīga izsniegt vīzu uz robežas. Pierādījumu vākšana šajā jautājumā nav robežsardzes pienākums. Tātad konkrētajā gadījumā nav konstatēti kādi īpaši apstākļi, kuru dēļ pieteicēja varētu uzskatīt, ka ieceļojušajai personai būtu bijis pamats pieprasīt un saņemt vīzu, tikai ierodoties Latvijā, un pieteicēja uz šādu apstākļu esamību nevarēja paļauties.

Apgabaltiesa atzīst par pareizu un pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai [4.9], ka pieteicējai uzliktais naudas sods par *D.A.* pārvadāšanu Ls 1700 apmērā ir samērīgs izdarītajam pārkāpumam.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 21.panta pirmo daļu, 286.[11]panta otrās daļas 1. un 3.punktu un 286.[14]pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Atcelt Valsts robežsardzes priekšnieka 2009.gada 4.februāra lēmumu Nr.48 (2008.gada 21.novembra administratīvā pārkāpuma protokols AA Nr.029237) daļā, ar kuru akciju sabiedrība „Air Baltic Corporation" (reģistrācijas numurs 40003245752) saukta pie administratīvās atbildības pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 114.[2]panta saistībā ar Moldovas pilsoņu *D.I.*, *M.T.* un *G.A.* pārvadāšanu, un izbeigt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā šajā daļā, izsakot akciju sabiedrībai „Air Baltic Corporation" mutvārdu aizrādījumu.

Atstāt negrozītu Valsts robežsardzes priekšnieka 2009.gada 4.februāra lēmumu Nr.48 (2008.gada 21.novembra administratīvā pārkāpuma protokols AA Nr.029237) daļā, ar kuru akciju sabiedrība „Air Baltic Corporation" (reģistrācijas numurs 40003245752) saukta pie administratīvās atbildības pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 114.[2]panta saistībā ar Moldovas pilsoņa *D.A.* pārvadāšanu un tai piemērots administratīvais naudas sods 1700

latu apmērā, bet akciju sabiedrības „Air Baltic Corporation” sūdzību šajā daļā noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	*(paraksts)*	A.Šteinberga
Tiesneši	*(paraksts)*	K.Berķis
	(paraksts)	M.Birzgalis

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese A.Šteinberga
2012.gada 21.jūnijā